

A GYŐRI NÉGYÉVFOLYAMÚ
FIÚ FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA
ÉRTESITŐJE

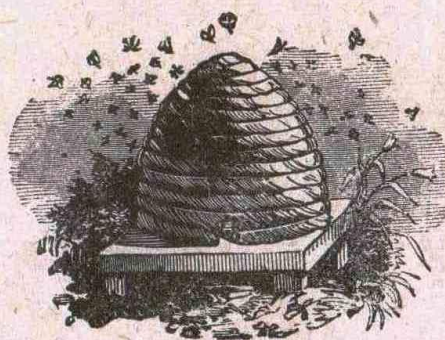
AZ 1921—22. ISKOLAI ÉVRŐL.

25-éves jubileum.

KÖZLI:

MATAVOVSZKY BÉLA

IGAZGATÓ.

GYŐR, 1922.

GYŐRI HIRLAP NYOMDA 2098

IV. KÁROLY

1887—1922

Madeira szigete belekerült a magyar történelembe, mert 1922. április 1-én itt fejezte be IV. Károly, Magyarországnak Szt. István koronájával felkent királya, ifju, de annál küzdelmesebb életét.

A világ hatalmasainak trianoni megegyezése, melyet a maguk nyelvén békekötésnek is neveznek, halálra ítélte Magyarországot, levette királyunk fejéről a szent koronát és hazánkkal közös sorsra szánta királyunkat, mikor Madeirának kórsággal telített éghajlata alá száműzte.

Még legádázabb ellenségeinket is meghatotta IV. Károly tragikus sorsa és csak azok lelkéből váltotta ki halála a kárörömet, akik előtt a fogoly király még száműzötten is félelmes ellenség volt, mert nemcsak a királyi, hanem az emberi fenséget is képviselte, de képviselte élő tiltakozásként az igazságot, képviselte Magyarország történelmi egységét.

IV. Károly meghalt, de ez a törekvés él tovább és élni fog a magyar földön, hogy a szenvedések tüzeiben megacélosodott erővel kiküzdje édes Hazánk élni való jogát.

IV. Károlyt megváltotta küzdelmes életétől a halál, de engesztelésül a Mindenhatónak felajánlott szenvedéseiből és halálából új élet fakad: Magyarország jövője élete.

Gondoljunk kegyeletes szeretettel az ő martiriumára, gondoljunk arra, hogy ő a királyi trón magaságában milyen emberfeletti erővel, egy nemes lélek teljes megnyilatkozásával viselte el sorsának minden keserűségét!

1897—1922.

Jubileumi ünnepség. Az idén töltötte be iskolánk fennállásának 25-ik évét és ez alkalmul szolgált az intézetünk ügyeit intéző Gondnokságnak, nemkülönben volt tanítványainknak, hogy nagyobb szabásu ünnepség által tegyék emlékezetessé ezt az évfordulót. Az ünnepség kereteibe beleállították az igazgatót is, aki az iskolát szervezte és így annak multjával összeforrt.

A Keresk. Szakiskolai Tanárok Orsz. Egyesülete is részt kívánt az ünnepségből és iskolánk jubileumával együtt városunkban tartotta meg ezidei közgyűlését, melyen mintegy 160, kicsiny országunk minden részéből idesereglett keresk. isk. tanár vett részt.

A volt tanítványok közül, akik a hazai közgazdasági élet szerteágazó területén foglalatoskodnak, mintegy 250-en jelentek meg.

Ünnepségünk ilyenformán kiemelkedett a helyi keretek közül, és jelentőségét különösen az fokozta, hogy kulturánk legfőbb intézője: Klebelsberg Kunó gróf, vallás- és közokt. m. kir. miniszter hazánk oktatásügyének olyan kiváló munkását bizta meg képviselétével, mint a milyen Imre Sándor vallás- és közokt. m. kir. miniszteriumi államtitkár. Ennek a körülménynek nemcsak a fontosságát, de megtisztelő mivoltát is átérezte jubileumi ünnepségünk minden részese, de különösen átérezte a keresk. iskolák tanársága.

A jubileumi ünnepség, melyet a különböző felekezetek templomaiban tartott hálaadó istentisztelet előzött meg, július hó 9-én a városháza közgyűlési termében folyt le, ahol 9 óra-kor kezdődött a keresk. isk. tanárok orsz. egyesületének közgyűlése. A közgyűlésen Trautmann Henrik egyesületi elnök

nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitóját Imre Sándor államtitkárnak a jövő feladatainak megvalósítására szolgáló lelki átalakulásról tartott nagyszabású és nagyhatású előadása követte, mely reávilágított hibáinkra és kötelességeinkre egyaránt, és úgy hangja, mint mély erkölcsi tartalma által mindenkiből kiváltotta azt a meggyőződést, hogy aki hazáját igazán szereti, aki boldogulását igazán óhajtja, annak az illusztris szónok egész lelkét átjáró, általa teljesen átértzett és nagy szónoki képességgel előadott gondolatoknak a szolgálatába kell szegődni.

A jubileumi ünnepség 1/211 órákor kezdődött, melyen Farkas Mátyás polgármester, gondnoksági elnök megnyitó beszéde után Imre Sándor államtitkár, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter nevében elismerő szavakkal emlékezett meg az intézet tanári testületének és igazgatójának működéséről, majd Darányi Kálmán dr. főispán, Szávay Gyula mint az először megalakított gondnokság tagja, Dsida Ottó a győri tankerület kir. főigazgatója, Tóth József a szegedi áll. felső keresk. iskola igazgatója és Keresk. Szakisk. Tanárok Orsz. Egyesületének alelnöke, az egyesület nevében, Vidonyi Zoltán intézetünk r. tanára, a tanári testület nevében, Bánóczy Gyula dr. a Keresztény Nemzeti Liga győri csoportja nevében, Cseh Elek a szombathelyi áll. felső keresk. iskola igazgatója, Sommer Ernő dr. győri keresk. és iparkamarai titkár a kamara nevében, Fejes László a győri mezőgazdák szövetkezetének igazgatója és Kárpáti Elemér a Hitelbank győri intézetének h. igazgatója a volt tanítványok nevében apostrofálták a jubiláló intézetet, annak tanári testületét és igazgatóját.

Az utolsó szó Matavovszky Béla igazgatóé volt, hogy hálás köszönetét fejezze ki mindazokkal szemben, akik a jubiláris intézet működését és a vele mindenkor és mindenben szolidáris iskola tanári testületét, illetőleg őt magát elismerésükkel szívesek voltak kitüntetni, vagy akik megjelenésükkel az intézet ünnepségének fajsúlyát gyarapították.

Az ünnepség — more patrió — diszebéddel folytatódott, melyen körülbelül négyszázötvenen vettek részt.

Ünnepségünknek elnagyolva adott leírásából még e szűk keretek között sem hagyhatjuk megemlítés nélkül, hogy megtisztelték bennünket, mit már többször is említettük, Imre Sándor vallás- és közokt. államtitkár, Fetsér Antal győri megyés püspök, Darányi Kálmán dr. főispán, Farkas Mátyás

győri polgármester, Császár Elemér dr. tud. egyetemi ny. r. tanár, Schack Béla dr. m. kir. udvari tanácsos, felső keresk. isk. kir. főigazgató, Dsida Ottó a győri tankerület kir. főigazgatója, Szirmai Béla kir. ítélőtáblai tanácselnök, Hencz Ferenc kir. kuriai bíró, a győri kir. törvényszék elnöke, Helbig Viktor testőrezredes, Horváth Viktor apátkanonok és a győri hatóságok, iskolák és intézmények képviselői és helyi közéletünk számos kitűnősége.

Igy folyt le iskolánk ünnepe, mely annak történetében örökké emlékezetes esemény lesz, de életünk folyásán elkísér bennünket is, az intézmény munkásait, akiknek talán érdemükön felül kijutott az elismerés babérjaiból, melyeket nekünk juttattak, mert: Istenbe vetett hittel szolgáltuk az oktatás ügyét, hogy a magyar fajiság öntudatára, a hazai rög szeretetére neveltük tanítványainkat; mert azon igyekeztünk, hogy kötelességtudó, pályájukra kellően felkészült munkásokat adjunk a hazai közgazdasági életnek. Ápoltuk a hagyományok tiszteletét, a történelem, során kialakult társadalmi rend megbecsülését, a szép és a jó megértésére hajlamos lelket, ápoltuk a tekintélynek a társadalmat alátámasztó tiszteletét.

Ezeknek a törekvéseknek voltunk következetes megvalósítói és szószólói!

Ha ezek a törekvések megérdemlik a méltánylást, úgy tisztelettel elfogadjuk azt, arra való ösztönzésül, hogy ezeken az utakon haladjunk tovább, teljes átérzésével annak, hogy a jövő a mi iskoláinktól még fokozottabb munkát, a munkának nagyobb szeretetét fogja megkívánni, hogy nyomon követhessük és kielégíthessük Magyarország kulturszükségletét és méltóképp foglalhassunk helyet azok között az intézetek között, melyek a világkereskedelemben bele kívánckozó országunknak a magyar fajiság átérzésétől munkára felkészült és életrevaló kereskedőket nevelnek.

A tanáregyesület július 10-én folytatta közgyűlését és azon számos, oktatásügyünkre életbevágó kérdés nyert megvitatást.

Itt érte Matavovszky Béla igazgatót és az egyesület alelnökét az a nagy kitüntetés, hogy nevét az egyesület tiszteletbeli tagjainak diszes sorába iktatta.

Fogadják érte t. kartársaink e helyen is hálás köszönetemet, fogadják tanári testületünk hálás köszönetét, hogy velünk való

együttérzésüknek oly nagy számban való megjelenésükkel kifejezést adtak.

Hisszük, hogy megint megtaláltuk egymást, hogy hiven egyesületünk tradícióihoz, megértő lélekkel, vállvetett törekvéssel fogjuk ezután is szolgálni a hazai keresk. szakoktatást.

Fogadják köszönetünket azok is, akiknek a körülmények ugyan nem engedték meg, hogy ünnepségünkön részt vegyenek, de akik oly nagy számmal juttatták el hozzánk írásos üdvözlésüket és fejezték ki elismerésüket és jókívánságaikat.

Az intézet rövid története. Ezek után, bár csak nagy vonásokban, közöljük iskolánk eltöltött huszonötévének történetét; a legjelentősebb mozzanatokat soroljuk csak fel, de előre is meg kell mondani, hogy az eltöltött idő sodrán nem merültek fel jelentős események, mint ahogy ilyenek egy iskola életében nem is adódnak elő.

Nagy és messzire kiható eredmények nem jelzik az iskola munkájának hatását, mert ha becsületes törekvéssel igyekezett feladatait megoldani, akkor megtette kötelességét, megfelelt rendeltetésének.

A kereskedelmi iskolákat legtöbbször az érdekeltség állította fel és az állam csak a végeken létesített ilyen intézeteket; ez az oka annak, hogy a legvirágzóbb kereskedelmi iskolák a társadalom kezdeményezésére keletkeztek.

Győrött is a társadalom mozdult meg, hogy egy ilyen iskola létesüljön; a kezdeményezés azonban a győri Kereskedelmi és Iparkamara érdeme, melynek akkori elnöke Csana ki Jerfy Antal, titkára pedig Szávay Gyula volt.

Az első lépést a kamarának 1893. jun. 10-én tartott közgyűlése tette, és megértő lélekkel karolta fel az eszmét a Győri I. Takarékpénztár, melynek 1894. dec. 19-én tartott, ötvenéves fennállását jubiláló közgyűlése 10000 frtot ajánlott meg a Győrött létesítendő keresk. akadémia céljaira. Később a kamara évi hozzájárulást biztosít az iskolának és elhatározza, hogy gyűjtést indít a pénzintézetek és vállalatok körében, majd pedig e gyűjtésből befolyt 13352 frtot 20000 frtra kerekítette ki. Ezt az összeget felajánlotta Győr sz. kir. városnak. A törvényhatósági bizottságnak 1895. okt. 12-én tartott közgyűlése örömmel értesül az iskola felállítására célzó törekvésekről, magát azzal teljes mértékben azonosítja és annak előkészítésére bizottságot választ.

A városnak akkor Zechmeister Károly volt a polgármestere, akinek kezdeményező energiája gyorsan dűlőre juttatta ezt az ügyet is.

A kiküldött bizottság javaslatai alapján a közgyűlés 1897. ápril 23-án elvileg elhatározza az iskola felállítását, miután pedig a vallás és közokt. m. kir. miniszteriumtól, úgy az erkölcsi, mint az anyagi támogatás iránt biztató ígéreteket kap, az 1897. június 3-án tartott közgyűlés 130. sz. a. elhatározza az iskola felállítását és ezzel együtt az iskola ügyeinek intézésére és felügyeletére gondnokságot választ, melynek négy tagját a törvényh. bizottság, három tagját a Keresk. és Iparkamara, egy tagját pedig a Győri I. Takarékpénztár delegálja. A bizottság elnöke a polgármester, előadója pedig az iskola igazgatója.

A megalakított Gondnokságba a törvényhatósági bizottság Kautz Gusztáv dr. jogakadémiai igazgatót, Lenner Emil áll. főreáliskolai igazgatót, Bejczy Németh Antal dr. tank. kir. főigazgatót és Szávay Gyula keresk. és iparkamarai titkárt választja meg. A Keresk. és Iparkamara Jerfy Antalt, az I. Takarékpénztár vezérigazgatóját és a kamara elnökét, Schlichter Lajos építészt és Weidmann Adolf kereskedőt, mint a kamara alelnökeit, az I. Takarékpénztár pedig Peregi Mihály alelnököt bizza meg a gondnokságban való képviselésével. A Gondnokság 1897. június 5-én tartja első érdemleges ülését és azon megválasztja az iskola igazgatójává Matayovszky Bélát, a soproni áll. keresk. akadémia rendes tanárát és megbizza a szervezés munkájával.

Az iskola a Bástya-utcában lévő Ehler-féle házban nyer ideiglenes elhelyezést, ahol 1897. szept. 1-én 46 tanulóval megkezdí az első iskolai évet. Az intézet első tanári testülete csupa óraadókból áll, akik a következők voltak: Karácson Imre dr. kath. tanítóképzőint. igazgató, Jancsó Géza, Lasz Samu, Szabó Ernő dr. és Vajda Emil dr. áll. főreáliskolai tanárok továbbá Mayer Lajos dr. ügyvéd. Hitoktatók Berký Zoltán rk., Fischer Gyula dr. izr., I'só Vince ág. h. ev., aki még ma is törhetlen hűséggel kitart intézetünk mellett.

A második évet a régi városházában tölti az iskola, a harmadik iskolai évben pedig elfoglalja mai, kezdettől fogva egy kicsit szűkre szabott épületét.

A második évben szervezni kezdi a Gondnokság az iskola rendes tanári testületét; az 1898/99. iskolai évben kezdik meg

működésüket Kemény Ignác és Nógrádi Jenő dr. intézeti r. tanárok, őket követik az 1899/1900. isk. évben Kárpáti Manó és Vidor Salamon, 1909/1910-ben Török Pál dr., egy évvel később Vidonyi Zoltán, 1913/14. iskolai évben Kicska Sándor és 1919/20. isk. évben Fáy András. Akik, Nógrádi Jenő dr. kivételével, a mai napig is iskolánknál működnek, míg Nógrádi Jenő dr. 1914. szept. 1-én egészségi okokból nyugalomba vonult.

Igen sűrűn változnak azonban a Gondnokság tagjai. A polgármesteri székben és így a Gondnokság elnökségében is több ízben történt változás, mert 1907. jan. 1-én nyugalomba vonul Zechmeister Károly városunknak nagy érdemű polgármestere, akit rövid nyugalom után a halál vált meg szenvedéseitől. Helyét Wennes Jenő foglalja el, aki fiatalos tetterővel, nagyráihivatott képességekkel lép elődje örökébe, de már 1915. ápril 27-én férfikora és munkabírása teljességében, áldozata lesz egy a háború által felidézett súlyos kórnak. Őt Farkas Mátyás váltja fel a polgármesteri tisztségben és Gondnokságunk elnökségében, aki nagy tudományos kvalitásaival, minden szépért és jóért rajongó lélekkel látja el azóta hivatalát és iskolánk ügyeinek intézését.

A Gondnokság tagjai közül — mély megilletődéssel említiük meg, — sokan elköltöztek az örökkévalóság hazájába: így Peregi Mihály és Weidmann Adolf a régi kereskedő világ két érdemes tagja, Németh Antal dr. az oktatásügyünk kiváló munkása, aki szóval, szívvvel és tollal, de minden vonatkozásaiban kiváló eredménnyel szolgált a hazai nevelésügyet; Wottitz Károly ügyvéd, aki a győri pénzügyintézetek életében is jelentős szerepet játszott, Veöreös Jenő ügyvéd, helyi közéletünknek igen számottevő tagja, Csanaki Jerfő Antal, aki mint a Keresk. és Iparkamara elnöke és a Győri I. Takarékpénztárnak vezérigazgatója szerzett maradandó érdemeket, Győri Kautz Gusztáv dr., a kiváló jogász és a jogi oktatás nagy tudományú munkása, de aki városunk közügyeiben is érvényesítette bölcsességét, páratlan ékesszólását és tette ezt olyan önzelelenséggel, melynek mását előtte és utána is hiába keressük, Kopcsányi Hlatky-Schlichter Lajos, a minden szép, és jó eszme készséges támogatója, közéletünk vezető egyénisége, aki kiváló közigazdasági érzékkel szolgált városunk érdekeit és szerzett nevének általános elismerést,

A Gondnokságban helyüket Mayer Lajos dr. ügyvéd, Bejczy Németh Károly dr. m. kir. udvari tanácsos, ügyvéd, Meller Ignác és Jankovits Károly gyárosok, Szendrői Mór keresk. és iparkamarai főtitkár, Halbritter Károly keresk. és iparkamarai elnök, nagykereskedő foglalták el, akik ma is mindnyájan tagjai a Gondnokságnak és lelkes támogatói az iskolánk által képviselt oktatás-ügynek.

A gondnokság legelső tagjai közül Szávay Gyula még 1902-ben lemondott a gondnoksági tagságról, mert a debreceni keresk. és iparkamara főtitkári tisztet foglalta el, utóbb pedig a hazai keresk. és iparkamarák központi szervének vezetésére hiavtott meg és ott fejt ki országosan elismert közgazdasági tevékenységet. A legelső tagok közül való Lennér Emil ny. főigazgató is; ő az egyedüli aki ma is, tehát 25 év óta tagja a gondnokságnak, és aki mindég talált időt arra, hogy a vezetésére bízott, általa virágzóvá fejlesztett győri főreáliskola vezetése mellett, soha sem lankadó buzgósággal érvényesítse tapasztalatait és jóindulatát iskolánk ügyeinek intézése körül.

A kereskedelmi iskolák életében fordulópontot jelent, hogy Schack Béla dr. m. kir. udvari tanácsos, akkor a budapesti keresk. akadémia tanára, 1899. aug. 21-én a felső keresk. isk. kir. főigazgatójává neveztetett ki. Azóta az ő irányító keze, széles látóköre és átfogó nagy tudományos ismeretei a keresk. szakoktatás egész mezején és minden vonatkozásban éreztetik üdvös hatásukat. Az iskolák népszerűek lettek nemcsak a szülők előtt, de a mi sokkal többet jelent, a közgazdasági életet szolgáló intézmények körében is. Nem volt jelentőség nélkül a keresk. iskolákra, az Orsz. Ipari és Keresk. Okt. Tanács felállítása sem, melynek szabályzatát Ő Felsége 1909. évi aug. hó 9-én hagyta jóvá. A tanács rendre megvitatta a keresk. szakoktatás terén felmerült reformtörekvések és eszmék egész anyagát és igen sok értékes javaslattal járult hozzá a keresk. szakoktatás fejlesztéséhez.

Tudni kell azonban azt is, hogy a tanács előadója Schack Béla dr., aki ebben a minőségében is a lelke volt a tanács munkásságát irányító eszméknek. A tanács legelső tagjai között foglalt helyet Matavóvszky Béla igazgató, aki ma is tagja a tanácsnak.

Iskolánk népessége az egyes években a következő volt:

1897/98-ban 46	905/906-ban 109	914/915-ben 260
1898/99-ben 64	906/907-ben 113	915/916-ban 239
1899/900-ban 83	907-908-ban 126	916/917-ben 232
1900/901-ben 94	908/909-ben 145	917/918-ban 221
1901/902-ben 96	909/910-ben 160	918/919-ben 243
1902/903-ban 102	910/911-ben 188	919/920-ban 248
1903/904-ben 96	911/912-ben 219	920/921-ben 226
1904/905-ben 106	912/913-ban 219	921/922-ben 199
	913/914-ben 245	

Az érettségi vizsgálatot tett tanulók száma az egyes években:

1899/900-ban 37	907/908-ban 32	914/915-ben 73
1900/901-ben 31	908/909-ben 48	915/916-ban 85
1901/902-ben 27	909/910-ben 47	916/917-ben 72
1902/903-ban 26	910/911-ben 48	917/918-ban 65
1903/904-ben 32	911/912-ben 68	918/919-ben 11
1904/905-ben 28	912/913-ban 60	919/920-ban 41
1905/906-ban 33	913/914-ben 72	920/921-ben 61
1906/907-ben 30		921/922-ben 56

Ezek szerint a 23-ik raj hagyja el intézetünket, hogy felcserélje a diákoskodás gondtalanságát az élet komoly feladataival.

Az említett számokból látni lehet, hogy az iskolának legnagyobb volt a népessége 1914/15-ben.

A tanulók számának évről-évre való gyarapodása az 1909/10. iskolai évben megkivánta, hogy az alsó osztályt párhuzamosan nyissuk meg és az 1911/12. évben már valamennyi osztály kettős. A háborút követő sanyarú gazdasági helyzetünk hatása alatt a párhuzamos osztályok lassankint visszafejlődtek, ami nem váltott ki belőlünk különös aggodalmat, sőt a mostani gazdasági élet bizonytalansága mellett, üdvösnek is tartottuk ezt a jelenséget, de az élet reánk cáfolt, mert a jövő iskolai évben az I-ső évfolyamot megint párhuzamosan kell megnyitni.

A tanulók számának visszafejlődését már azért is óhajtottuk, hogy a négyévfolyamos és négyosztályos iskolával türethetően el tudunk helyezkedni mostani épületünkben, arra pedig belátható időn belül nincs kilátás, hogy új épületet kapjunk.

Volna már iskolánknak új és modern épülete, és a modern épületnek megfelelő felszerelése, ha nem szakad reánk a világháború, melynek legelső izgalmai közepette tanácstalanul állott

mindenki és különösen a háboru pénzügyi következményeit nem tudta mérlegelni senki, nem tudta beleilleszteni a közgazdasági élet törvényeinek keretei közé. Ez a bizonytalanság és tanácstalanság okozta, hogy a kormány nem hagyta jóvá a közgyűlésnek 1914. tavaszán hozott arra vonatkozó határozatát, mellyel telket jelöl ki a felső keresk. iskola új épületének, elfogadja annak minden tekintetben szép és modern építési tervét és költségvetését, nemkülönbén a teljesen modern felszerelés tervezetét és költségvetését.

Ez volt a legelső, amit a nagy háborúnak köszönhattünk, hogy elvette tőlünk amiért évekig szívós kitartással küzdöttünk: iskolánk új épületét, de evvel se érte be, mert már 1914. szept. 14-én, este 1/29 órakor jött a parancsolat, hogy iskolánkat át kell adni katonai beszállásolás céljaira. Ettől két évig hontalanok lettünk; voltunk egyidejűleg a kath. tanítóképző, a Diák-otthon és a főreáliskola vendégei, míg végül a városházán és a főreáliskolában helyezkedtünk el, de akkor is csak úgy tudtuk megoldani a tanítás feladatait, hogy az osztályok egy része délelőtt, a másik része pedig délután nyert oktatást.

Bajainkat komplikálta, hogy a fiú felső keresk. iskola magántanulói között évről-évre nagyobb lett a nők száma, és a keresk. iskolai kiképzést kereső nők már az 1914/15. iskolai évben oly tömegesen jelentkeztek, hogy komolyan meg kellett fontolni képzésük ellátását. Ebből a megfontolásból, melynek mérlegét a város főispánjához és polgármesteréhez intézett folytonos kérések, szülői deputálások végre is abba az irányba döntötték el, hogy fel kell állítani városunkban a női felső keresk. iskolát. Mikor az eszme ilyenformán szilárd alakot nyert, a Gondnokság is magáévá tette azt. Ettől kezdve szinte amerikai iramban nyert megvalósulást az iskola felállítása. 1915. okt. 5-én küldöttség jár a vallás- és közoktatásügyi miniszternél és engedélyt kér az iskola megnyitására. Okt. 7-én a Gondnokság előterjesztéssel él a törvényhatósági bizottság közgyűléséhez a női felső keresk. iskola felállítása iránt, melyről a közgyűlés okt. 13-án kedvezően határoz. Az iskola egyelőre a fiú felső keresk. iskolával kapcsolatosan állíttatik fel és azt Matavovszky Béla igazgatására bízatik. Okt. 18-án az új iskola 47 tanulóval megkezdí a tanítás rendes munkáját. A két iskola közössége három nehéz évig tart, melynek nehézségeit még növelte, hogy a kultuszminiszterium illetékes ügyosztálya, a háborus idők nagy ta-

nárhiánya mellett is, folyton-folyvást önálló tanári testületet és épületet sürget.

A háboru említésénél nem mehetünk el anélkül, hogy hálás és kegyeletes megemlékezéssel ne gondoljunk azokra, akik a háborút végigküzdötték és még inkább azokra, akik feláldozták ifju életüket, akiknek az egekbe felszálló lelke a Hazáért és annak boldogságáért elsóhajtott utolsó imádsággal tért meg a Mindenható színe elé.

Ők jeltelen sirjukban ma is egy nagy, boldog Magyarországról álmodnak és talán nem tudják, hogy hőiesen feláldozott vérük nyomán egy szennyes áradat kelt életre, mely az internacionalizmus és a mindent átfogó emberi testvériség jelszavával váltott magának jogot saját fájának a gyűlöletére, anyagi és erkölcsi javainak, kulturájának elpusztítására.

Talán ők jártak jobban, akik arasznyi létünk korlátai közül az örökkévalóság magasságaiba emelkedtek.

Alig indult meg a háboru, máris jöttek a behívások. 1914/15-ben 18, 1915/16-ban 43, 1916/17-ben 44 és 1917/18-ban 36 tanuló, így összesen 141 tanulója intézetünknek küzdött ifju lelke egész odaadásával a hazáért. Hogy közülök hányan maradtak a dicsőség mezején, azt egész bizonyossággal nem lehetett megállapítani, de minden kétséget kizáróan tudjuk, hogy a következők elestek:

Jedlicska Rezső, Vámosy Gyula, Kadler Károly, Csillag Gyula, Harmat Lajos, Kollár Imre, Csárics Ede, Szentmihályi Ferenc, Steiner Elemér.

Intézetünk r. tanárai közül, a háboru kezdetétől fogva egész végig, vitézül küzdve harctéri szolgálatban volt Török Pál dr. aki azonban mindnyájunk nagy öröme 1918. őszén visszatért hozzánk.

Az óraadó tanárok közül a háboru elején bevonultak: Erdély Ernő, Sümeghi Ferenc, Turcsek Tádé, Turóczi János, Varga Antal és Papp Kálmán hitoktató.

Közülök hősi halált halt Sümeghi Ferenc, Turcsek Tádé és Varga Antal. Turóczi Jánost, aki most is tanít intézetünknel, csakis szívós természete mentette meg a haláltól és mikor számos és életveszélyes sebesüléseivel visszatért, bizony velünk együtt ő maga sem hitte, hogy még egyszer visszatérhet a tanári hivatás gyakorlásához.

Legyen áldott hősi halottaink emléke és legyen édes pihenésük az idegen föld röge alatt!

Az 1916/17. iskolai évet megint saját épületünkben kezdtük meg, de még mindig a női felső keresk. iskolával való közösségben, ami csak az 1917/18. iskolai év végén szűnt meg, mert akkor a női iskola önálló vezetés alá került.

Most már könnyebb időket vártunk, pedig csak ezután következett a nehéz idők nagyja, mikor az egész vonalon, majdnem mindenütt megnyert ütközetek nyomán reánszakadt a veszett háboru minden borzalma.

Az 1918/19. iskolai évben történt események annyira közismertek, hogy azok felemlítésétől el is tekinthetünk, de aki az iskola képét csak kívülről látta, el sem tudja gondolni, milyen lelki sanyargatáson mentek keresztül azok, akiknek az ifjúság nevelése hivatásszerű kötelességük volt. A kommunizmus borzalmai is elmúltak és 1919. aug. 1-én ütött a megváltás órája, de — sajna — legnagyobbbrészt sikerült elvonulni annak a gyűlevész hadnak, mely 132 napig sanyargatta, gyilkolta és mindenéből kifosztotta ezt a szegény halálra kárhozottatott országot. Az 1919/20. isk. év elején a vallás- és közokt. m. kir. miniszterium megsemmisíti a proletárdiktatura által tett összes intézkedéseket és valóra váltja a keresk. szakiskolák munkásainak azon réges-régen táplált vágyát, mely a keresk. iskoláknak négyévfolyamúvá való átszervezését kívánta. Megsemmisítette a népbiztosságnak az osztályozás megszüntetésére vonatkozó intézkedését és ugyancsak megsemmisítette a vörös katonáknak vizsgálat nélkül kiadott érettségi és végbizonyítványokat, elrendelte továbbá, hogy azok számára, akik az 1918/19. iskolai évben a felső osztályt végezték, felállítandó a IV. évfolyam és érettségi vizsgálatra utasítja ezeket a tanulókat. A következő iskolai évben megszűnt a négyévfolyamu felső keresk. iskola átmeneti tanterve és a tanítás szilárd gerincet kap a 72000/VI. B. sz. a. miniszteri rendelettel kiadott Utasítás által, mely minden irányban szabályozza, úgy az anyag, mint a módszer tekintetében, a tanítást. A négyévfolyamu keresk. iskola két tagozatból áll; az alsó tagozat a II-ik évfolyammal fejeződik be, a III. évfolyammal kezdődik a magasabb közgazdasági képzést nyújtó felső tagozat.

És most a mult a jelennek és a jövő törekvéseinek nyit utat. Ma a jövő elég kilátástalan, mert még folyton folyvást a

háboru démonai járnak-kelnek közöttünk és elzárják a békés fejlődés utjait, de nekünk magyaroknak meg kell érteni egymást, meg kell érteni, hogy nagy, soha ilyen nagy feladatok előtt nem állottunk.

Nekünk meg kell érteni, hogy »Magyaroknak kell lennünk, nem égfelé tekintő idealizmusból, hanem realizmusból. Realizmusból, az élet parancsoló szükségességéből. Ide tehát nem a szentimentalizmus, nem érzelgős honfiuság, hanem a lét vagy nemlét rettentő kérdőjelétől megriadt nemzeti öntudat harcba szállása kell.«

Nekünk meg kell érteni, ha van bennünk magyar vér, ha van bennünk magyar hazafiság, ha van előttünk értéke a hagyományoknak, ha van egybekapcsoló ereje a magyar nemzetet fentartó nagy eszméknek és nemzeti ideáloknak, ha megtudjuk érteni, hogy mit ér nekünk a Felvidék érce, fája, a Bánság buzája, Erdély kincse és mindezek magyarjainak kipróbált hazafisága, akkor nekünk meg kell érteni egymás szivedobbanását, hogy csüggedés nélkül, komoly munkára való felkészültséggel igazsággá változtassuk azt a teméntelen igazságtalanságot, melyet Európa hatalmasai rajtunk elkövettek.

És ebben a törekvésben fontos, talán a legfontosabb szerep jut a kereskedőknek, a kereskedőket nevelő iskoláknak.

A jövő utjai még bizonytalanok, de bizonyos annyi, hogy az élni akarás, a nemzetek nagy gazdasági tusakodásában való helytállás új utakat tör kereskedőink előtt és az elődök kényelmese, de a szomszéd gyámkodása alatt álló kereskedelme megszűnt. Ide önállóság, tudás és életrevalóság, termékeny, komoly munkabírási és bizalmat nevelő magyar becsületesség kell.

Igazgatói jelentés az 1921—22. iskolai évről.

Az elmúlt iskolai évet szept. hó 4-én kezdtük meg ünnepélyes istentisztelettel, a rendes tanítás pedig szept. 5-én vette kezdetét és egész 1922. június 26-ig tartott.

A felvételi vizsgálatot aug. 29-én tartottuk meg; a felvételekre jelentkezett 56 tanuló, akik közül 47-en feleltek meg a vizsgálat követelményeinek.

A javító vizsgálat aug. 31-én volt, a tanulók szabályszerű felvétele pedig szeptember három első napján.

Az iskolai évet egy megrendítő gyászos esettel kezdtük meg, mert szept. 1-én kísértük ki egy eleven eszü, kedves tanítványunkat: Benes Bélát örök nyugvóhelyére, akit a városunkban hosszú ideig tartó vörhenyjárvány ragadott el mindnyájunk nagy bánatára az élők közül.

Az ifjúság, az iskolai orvos rendelkezésére, nem is adhatta meg a végtisztességet közszeretben álló társának.

Az a gyilkos kór, melynek szegény Benes Béla áldozatul esett, az iskolai év homogén munkáját is megbontotta, mert városunk polgármestere először nov. 21-től dec. 5-ig, majd dec. 12-ig, utóbb pedig a karácsonyi szünet utánig az összes iskolákban szünetet volt kénytelen elrendelni. Hogy a hosszú szünetet némileg ellensúlyozzuk, a január hó 9-ig meghosszabbított karácsonyi szünetet jan. 2-án befejeztük, illetőleg a rendes tanítást jan. 3-án megint megkezdjük.

Az iskolánk munkásságának ellenőrzésére Schack Béla dr. m. kir. udy. tanácsos, kir. főigazgató február hó 22-én és 23-án végezte hivatalos látogatását.

A tanítás eredményességére igen káros befolyással volt a hosszú járványszünet, bár a tanári testület minden igyekezetével arra törekedett, hogy ennek a kényszerű mulasztásnak lehetőleg csekély nyoma maradjon.

Más tekintetben a tanítás eredményessége nem kíván különös észrevételt és számokban kifejezve, ez az eredmény a következő volt: jelesen tanult 2, jó eredménnyel: 33, elégséges eredménnyel: 120 tanuló. Egy tárgyból bukott: 10, két tárgyból: 2, három és több tárgyból 3. Az I. évfolyam tanulói közül a második félévre nem lehetett felvenni 2 tanulót, a III-ik évfolyamba, illetőleg a közgazdasági tagozatba nem léphettek fel: 2-en.

Az iskolai fegyelem kielégítő volt.

A tanulók egészségi állapota, dacára a hónapokon át dühögő vörhenyjárványnak, elég jó volt és a már említett gyászos esettől eltekintve, csak két tanítványunk sinylődött a járványban, de azok is baj nélkül kiheverték azt.

A f. tanév alatt történt események közül mindnyájunk lelkét elementáris erővel fogta meg a nyugati végek sorsa, melyeket tőlünk való elszakításra ítélt Európa hatalmasainak igazságtalansága.

Ifjuságunk jó magyar lelkét is magával ragadta az egész országot átjáró hazafias felháborodás, és alkalmat keresett a megnyilatkozásra, aminek egyik módja volt az is, hogy a január hó elején megindult toborzás alkalmával felszólítás nélkül, teljesen saját elhatározásukból, 73-an jelentkeztek katonai szolgálatra, akik közül alkalmas lett 61.

Az Orsz. Menekültügyi Hivatal a m. kir. kormány megbízásából iskolánkkal kapcsolatosan 1921. jul. 25-től nov. 25-ig tartó keresk. irányu átképző tanfolyamot létesített és annak szervezésével megbizta Matavovszky Béla igazgatót. A tanfolyam katonatisztek és köztisztviselők kiképzését célozta és nálunk az állat- és terménykereskedelem ismertetése szabta meg annak irányát. A tanfolyamra 37-en jelentkeztek, de csak 15-en végezték el, akik közül a nov. hó 28-án megtartott záróvizsgálaton 8-an jeles, 6-an jó, 1 jelölt pedig elégséges eredménnyel felelt meg a követelményeknek. A záróvizsgálat Schack Béla dr. m. kir. udvari tanácsos, kir. főigazgatónak, mint ezen tanfolyamok orsz. felügyelőjének elnöklete alatt folyt le.

A tanfolyam tanári kara a következőkből állott: Kemény Ignác int. r. tanár (keresk. ism. és keresk. levelezés). Kaszás

Jenő dr. ügyvéd (jogi ismeretek). Kicska Sándor int. r. tanár (keresk. számtan). Oswald Jenő állatorvos, vágóhídi igazgató (az állatkeresk. technikája és szervezete). Rév József ny. államvasuti felügyelő (szállításügy). Rottensteiner Richárd női felső keresk. isk. tanár (könyvvitel). Takács Vilmos kereskedő (a gabonakeresk. szervezete és technikája). Krisztinkovich Antal dr. m. kir. rendörs. kapitány tanította mint rendkívüli tárgyat, a közg. ismereteket.

A szeptemberi érettségi vizsgálaton, melynek szóbeli része a hónap 26-án tartatott meg, megfeleltek: Kelemen Benő, Komlóssy Pál, Kovács Nándor, Matzner Vilmos, Mayer Márton, Vogel Nándor. Egy jelölt a vizsgálat teljes ismételtesére, 3 pedig 1—1 tárgyból javítóvizsgálatra utasított, egy jelölt betegen visszalépett.

A juniusi vizsgálaton, nemkülönben a szeptemberin is, Császár Elemér dr. tud. egyet. ny. r. tanár, a magyar tud. akadémia r. tagja, mint a vallás- és közokt. és a keresk. m. kir. miniszterek együttesen kiküldött biztosa elnökölt. Jelesen felelt meg: Erdős Géza. Jól felelt meg: Bartal Kálmán, Bendes László, Dringer Jenő, Halbritter Károly, Heinbach Erik, Heksch László, Horváth Lajos, Igler Imre, Milch Tivadar, Németh József, Skarba Lajos, Takács Ferenc. „Megfeleltek: Áldozó László, Eognár Zoltán, Braun Mór, Burger Béla, Domján József, Dömötör József, Draganits Endre, Draganits Géza, Dukász Imre, Ekker Pál, Eisele Gottfried, Fertetics János, Fuchs Lajos, Füredi Jenő, Gábrriel Ödön, Grünwald József, Gyalokai Sándor, Györfy Imre, Hegedüs József, Kleininger Gyula, Kovács Kálmán, Kőniger József, Kreibich Alfréd, Lakatos Gyula, Masses Arnold, Mauthner Géza, Meindl Ferenc, Mersich Zoltán, Pártos Mátyás, Pelczer Sándor, Pingiczer Lajos, Polgár László, Reichenfeld Pál, Rosenfeld Dezső, Rosenfeld Lajos, Salczer László, Szöllösi Antal, Tajovszky Adolf, Tibold Ferenc, Tóth Ferenc, Vermes József, Weisz Arnold, Weisz Mihály, Weisz Kálmán. Folyó évi szeptemberben javítóvizsgálatot tesznek 7-en. A vizsgálat írásbeli része junius 6., 7., 8., 9. és 12., a szóbeli 19., 20., 21. és 22. napján volt.

Az intézet tanári kara annyiban változott, hogy Koller Jenő visszatért intézetünkhöz és átvette a közg. ismeretek tanítását Valló István dr.-tól, aki az alatt az egy év alatt, melyet nálunk töltött, igen eredményesen és a tárgy nagy szeretetével

felelt meg feladatainak. Kiváltak még: Bászel Ernő dr., Kovács Lajos dr. áll. főreáliskolai tanárok, továbbá Nagy Győző fa- és fémipari szakisk. igazgató és Fata Ferenc ugyanazon intézet tanára, akiknek buzgó és eredményes munkásságukért e helyen is hálás köszönetet mondunk. Új erőt nyertünk Zoltán Dénes elemi isk. tanítóban, aki a IV. évf. tanulóit a munkadélutánok alatt foglalkoztatta. A hitoktatók közül eltávozott Kállai Ignác izr. elemi isk. tanító, helyébe Ullmann Frigyes izr. elemi isk. tanító lépett. Folyó évi márc. 15-én Tapsanyi Sándor ref. hitoktató ászári lelkésszé választatott meg és örökébe Dizseri Sándor s. lelkész lépett.

A Gondnokság tagjaiban a f. iskolai év alatt változás nem nem történt. A Gondnokság elhatározásából egész tandíjmentességet nyertek 19-en, féltandíjmentességet 11-en.

A Huszár-féle akcióból 3000 K. ösztöndíjat kapott Papp Sándor II. évf. tanuló. Az ev. egyház kezelése alatt levő alapokból ösztöndíjat nyertek: Stinner Károly és Haiszer Ödön I. évf. továbbá Kovács Gyula II. évf. tanulók.

Hálás köszönettel kell megemlékeznünk Horváth Viktor apátkanonok, püspöki biztos nagylelkűségéről, aki 1000 K-val jutalmazott két, a r. kath. vallásban említésreméltó haladást tett tanulót. Ez a jutalom Erdős Géza és Pártos Mátyás IV. évf. tanulóknak jutott.

Wuest Imre ny. jószágigazgató 250 K-át szánt egy szegénysorsu és jómagaviseletű tanulónak. A tanári testület ezen összeget Stinner Károly I. évf. tanulónak ítélte.

Itt is újból lerójjuk köszönetünket Takács Vilmos kereskedő iránt, aki mint az átképző tanfolyam tanára, teljesen önzetlenül látta el ezt a feladatot és a neki járó tiszteletdíjat 1500 K-ra kikerekítve, a testgyakorlásban említésre méltó eredményt felmutató tanulónak jutalmazására ajánlotta fel.

A segítő egyesületet Kemény Ignác int. r. tanár vezette. A segítőegyesület a befolyt tagsági díjakból és adományokból főleg iskolai könyvekkel látta el a szegénysorsban élő tanulókat.

Az ének- és zenekar az Önképzőkör keretei között, Brantl Ernő ének- és zenetanár vezetése mellett, igen eredményesen működött. Az Önképzőkör tanárelnöke az idén is Vidonyi Zoltán int. r. tanár, ifjusági elnöke pedig Horváth Lajos IV. évf. tanuló volt.

Az iskolai ünnepeket az Önképzőkör rendezte; ezek közül

meg kell említeni a március 15-ikét, melyen Vidonyi Zoltán tanár volt az ünnepi szónok; továbbá a május hó 24-én tartott Magyar Jövő ünnepét, melyen Valló István dr. volt szíves az ünnepi szónoklat megtartását elvállalni. A szónokok mellett szavalatok, ének- és zeneszámok tették hangulatosakká ünnepségeinket.

1921. nov. 1-én, a tanári kar vezetése alatt, kivonult az ifjuság a temetőbe, hogy kegyelettel áldozzon az intézet halottai emlékének. Horváth Lajos, az Önképzőkör ifj. elnöke tartott ez alkalommal beszédet, az énekkar pedig két gyászdalt adott elő.

Nyilvános tornaünnepélyt nem tartottunk, de június 25-én egy sikerült tornaversenyén mutatta be az ifjuság a testgyakorlás terén szerzett ügyességét. A legjobb tornászok egy-egy könyvet kaptak jutalmul. Jutalmat ítelt a versenybíróóság a magas ugrásban elért eredményekért Braunstein Imre I. évf. (1-ső díj) és Varga Imre III. évf. (2-ik díj) tanulóknak, a távolugrásban: Albrecht László (1-ső díj) és Guszter Ferenc (2-ik díj) III. évf. tanulóknak. A gyors futásban Varga Ferenc (1-ső díj) III. évf. és Ortner László (2-ik) II. évf. tanulóknak. A súlydobásban Albrecht László (1-ső díj) és Horváth Lajos (2-ik díj) III. évf. tanulóknak. A stafétafutásban a III. évf. lett az első, a II-ik évf. a második és az I-ső évf. a harmadik helyen megdicsért csapat.

Június hó 18-án jól sikerült középiskolai uszóversenyt rendezett intézetünk, melynek eredményei Kicska Sándor int. r. tanár buzgólkodását dicsérik. Ez volt az első eset, amikor városunk összes iskoláinak tanulói felsorakoztak uszómérkőzésre.

A versenyen a főreáliskola 32, a kath. főgimnázium 4, az áll. fa- és fémipari szakiskola 10, az áll. polgári fiúiskola 20 és intézetünk 51 tanulója vett részt.

Ezen a versenyen küzdöttek először a Matavovszky-uszó-vándordíjért, melyet iskolánk ifjúsága a múlt iskolai évben a IV. évfolyam tanulóinak kezdeményezésére avval a céllal alapított, hogy az annak az osztálynak a termét díszítse egy évig, melynek tanulói a legnagyobb számmal szerepelnek a versenyen.

Az első mérkőzés az első évfolyamnak juttatta a vándordíjat, melynek tanulói 60 ponttal érdemelték azt meg. A verseny eredményei a következők voltak:

1. 400 m. gyorsuszás (I. Thaler Gy. k., II. Weiner Z. k., III. László I. g.).

2. 50 m. kezdők versenye felsőbb oszt. tanulóknak (I. Teller V. fémipari isk., II. Rózsa I. r. III. Lugosy István r.).

3. 50 m. kezdők versenye alsó osztályosoknak: I. Horváth Árpád gimn., II. Benes György reál, III. Fekete László gimn.

4. 100 m. mellúszás: (Matavovszky-vándordij). I. Maitinszky Kálmán k., II. Dukász Imre k., III. Menczel Géza reál, IV. Rózsa Imre reál, V. Heimler Imre k., VI. Weisz Jenő k.

5. 3×50 m. gyorsúszó staféta felső osztályosoknak: I. Kereskedelmi isk. a. cs. (Wilheim, Dukász, Thaler). II. Keresk. isk. b. cs. (Karpelesz, Braunstein, Weiner). III. Fémipari iskola.

6. 100 m. hátúszás. (Matavovszky-vándordij.) I. Lugosy István reál, II. Krausz József fémipari.

7. 100 m. oldalúszás: I. Glück M. k., II. Dukász I. k., III. Pingiczner M. fémipari.

8. 100 m. gyorsúszás. (Matavovszky-vándordij.) I. Thaler Gy. k., II. Wilhelm E. k., III. Ruczek Jenő k.

9. 3×50 m. vegyes staféta alsó osztályosoknak: I. A reál IV. oszt. a) csapata (Zsidy, Thaler, Benes). II. A reál IV. oszt. b. csapata (Kellner, Varga, Rosenberg). III. A gimnázium csapata (Villax, Fekete, Bárdos).

10. 3×100 m. vegyes staféta felső osztályosoknak: I. reál VII. oszt. csapata: (Lugossy, Mencel, Szüsz). II. A kereskedelmi a. csapata (Maitinszky, Braunstein, Thaler). III. A kereskedelmi b. csapata (Karpelesz, Glück, Wilhelm).

11. Műugrás: I. Szüsz Dezső reál, II. Pruttkay János k., III. Hiller Miklós reál.

Pontozás: Kereskedelmi 48 pont, Reál 32, Gimnázium 13, Fémipari 3, Polgári 0 pont.

A verseny anyagi eredménye 7791.85 K., ezt az összeget részben sportszerek beszerzésére, részben jövő évi uszóverseny előkészítésére fordítjuk.

A tanári testület tagjai az idén is kivették részüket a közéletnek szánt munkából, így Matavovszky Béla igazgató mint az Orsz. I. és K. Okt. Tanácsnak, Győr sz. kir. város törvényhatósági bizottságának tagja, mint a Keresk. Szakisk. Tanárok Orsz. Egyesületének és a Kereszt. Nemzeti Liga győri csoportjának alelnöke, a Felvidéki Kör elnöke, az áll. polg. fiúiskola gondnokságának tagja stb. fejtett ki munkásságot. Kicska Sándor r. tanár főleg a helyi sportéletben, Vidonyi Zoltán r. tanár pedig az ev. hitk. presbiteriumában és oktatásügyének intézésé-

vel, továbbá a városi tisztv. jóléti alap körül foglalatосkodott, Török Pál dr. r. tanár több népszerű felolvasást tartott, Kemény Ignác r. tanár mint könyvviteli szakértőt vették igénybe a helyi vállalatok és az igazságügyi intézmények.

Az évzáró ünnepséget június hó 29-én tartottuk meg.

Gondnokság. Elnök: Farkas Mátyás, Győr szab. kir. város polgármestere. Előadó és jegyző: Matavovszky Béla, igazgató. Tagok: Halbritter Károly nagykereskedő, a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke. Meller Ignác, gyáros, kir. keresk. tanácsos. Jankovits Károly, kir. keresk. tanácsos, gőzmalomtulajdonos. Lerner Emil, c. főigazgató, a győri áll. főreáliskola ny. igazgatója. Dr. Mayer Lajos, köz- és váltóügyvéd. Dr. Bejczy Németh Károly, m. kir. udvari tanácsos, ügyvéd. Szendrői Mór, a győri keresk. és iparkamara ny. főtitkára.

A tanári kar: Igazgató: Matavovszky Béla, tanította az áruismeretet valamennyi osztályban, heti 10 órában. Tanárok: Bencsik Gergely ó. a. tanár tanította a német nyelvet a II. évf., heti 4 órában. Brantl Ernő r. k. elemi isk. tan. tanította az ének- és a zenét, heti 4 órában. Fáy András h. tanár, a II. évf. főnöke, tanította a könyvvitelt az I., II. és III. évf. a menyiségtant az I. évf., a gépirást az I., II. évf., heti 18 órában. Dr. Kaszás Jenő ó. a. tanár tanította a jogismereteket a III. és IV. évf., heti 6 órában. Kárpáti Manó r. tanár, IV. B) évf. főnöke, tanította a német nyelvet az I., II., III. és IV. évf., heti 17 órában. Kemény Ignác rendes tanár, a Segítő egyesület vezetője, tanította a keresk. levelezést az I., II. és III. évf., a szépírást az I., II. évf. és vezette a gyak. irodát a IV. évf., heti 18 órában. Koller Jenő óraadó tanár, tanította a közgazdasági ismereteket a III. és IV. évf., heti 6 órában. Dr. Kovács Ignác óraadó tanár, tanította a gyorsírást az I. és II. évf., heti 5 órában. Kicska Sándor r. tanár, a III. évf. főnöke, a tanári tanácsk. jegyzője, tanította a német nyelvet az I. évf., a menyiségtant és polit. számtant a II., III. és IV. évf., a természettant az I., II. évf. és vezette a munkadélutánt a III. évf., heti 18 órában. Dr. Török Pál r. tanár, a IV. B) évf. főnöke, könyvtáros, tanította a földrajzot az I., III. és IV. évf., a történelmet az I., III. és IV. évf. és a francia nyelvet a III.

évf., heti 18 órában. Turóczy János ó. a. tanár tanította a francia nyelvet a IV. évf., heti 8 órában. Vidonyi Zoltán az I. évf. főnöke, az Önképzőkör vezetője, tanította a magyar nyelvet valamennyi és a történelmet az I. és II. évf., heti 19 órában. Vidor Salamon r. tanár, tanította a k. számtant az I., II., III. és IV. évf., heti 15 órában. Zoltán Dénes vezette a munkadélutánt a IV. évf., heti 4 órában. Zoltán Géza ó. a. tanár tanította a testgyakorlást valamennyi osztályban, heti 10 órában.

Iskolaorvos: Dr. Köninger Miklós, tanította az egészségtant valamennyi osztályban.

Hitoktatók: P'só Vince ág. h. ev., Prikoszovich Endre r. k., Tapsanyi Sándor, később Dizseri Sándor ref., Ullmann Frigyes izr.

Iskolaszolgák: Pellek Mihály és Józsa István.

A tanulók névsora.

I. évfolyam.

Anhalzer Gábor (kim.), Baky István, Bánóczy Géza, Chirke Géza, Deutsch László, Dienes László, Dobos Vilmos, Doczkalik Miklós, Fogassy Elemér, Füredi Pál, Fürst István, Gerő Viktor, Glück Mihály, Gráb József (kim.), Haiszer Ödön, Heimler Imre, Jankovics Elemér, Jámberi Kálmán, Juhász Miklós, Karpelesz György, Keller Jenő, Kosztelitz Ernő, Kreszta Ferenc, Lengyel Imre, Löwi Károly, Matusek Antal, Mayerhofer Jenő, Neubauer Károly, Prutkay János, Rátz Kálmán, Reiszfeld Imre, Kucsek Jenő, Sas Zoltán, Sokorai Béla, Somogyi Gyula, Spitzer László, Springer Imre, Stinner Károly, Stumpf Zoltán, Szabadkay László, Szokodi Kálmán, Töglhoffer István, Véber János, Vogel Sándor, Weisz Jenő, Willheim Elemér, Zajovits Jenő.

II. évfolyam.

Bakos Ferenc, Blaschek Sándor, Braunstein Imre, Bubela Pál, Domonkos László, Dömötör Ádám, Erdődi Kornél, Galambos Dénes, Gold Albert, Hajdu Mátyás, Horváth Pál, Jerfy Antal (kim.), Jerfy László, Kertész István, Kovács Gyula, Kovács Jenő, Kovács Miklós, Kövér Béla (kim.), Lang László (kim.), Lipovics Pál, Löwy József, Maitinszky Kálmán, Ma-

latinszky László, Mórocz Zoltán, Nagy János (kim.), Ortner László, Papp Sándor, Perepatics István, Schwarcz Béla, Schwarcz István, Stróbl Zoltán, Szabó József, Szabó Lajos (kim.), Szegő László, Teke Gábor, Thaler Gyula, Tóth István, Winter László, Zeiner Győző.

III. évfolyam.

Albrecht László, Altrichter Jenő, Baross József, Csukly László, Czap István, Czágás József, Deme József, Fleischmann Ferenc, Guszter Ferenc, Guzmits Gusztáv, Günsberger István, Hints István, Horváth Lajos, Komlósi Károly, Lang Ferenc, László Elek, Martinkovich Mátyás, Moravcsek János, Ölbei Lajos, Patay Károly, Popper Ferenc, Réger Jenő, Stehlik Ferenc, Steiner Ödön, Szakács József, Szigeti József, Szili István, Szücs Péter, Varga Imre, Vizváry Sándor, Vlaszaty Béla, Weiszbrót József, Winternitz Lajos, Zsédely János.

IV. a) évfolyam.

Bartal Kálmán, Bendes László, Bognár Zoltán, Burger Béla, Csidei József, Dávidházy Tibor, Degovics János, Draganics Géza, Dringler Jenő, Eisele Gottfried, Feltér László, Gábel Ödön, Györfy Imre, Heimler Sándor, Heinbach Erik, Horváth Imre, Horváth Lajos, Horváth Zoltán, Igler Imre, Kozma Lajos, Köninger József, Milch Tivadar, Németh József, Pártos Mátyás, Pávelcze Viktor (kim.), Pingiczer László, Pock Ferenc, Polgár László, Szabó István, Szegő Ernő, Tajovszky Adolf, Takács Ferenc, Tóth Gyula, Tóth Ferenc, Tremmel Károly, Vermes József, Weiner Zoltán, Weisz József, Weisz Mihály.

IV. b) évfolyam.

Áldozó László, Béldi József, Braun Mór, Csokonai Ferenc, Ders Béla, Domján József, Dömötör József, Draganics Endre, Dukász Imre, Erdélyi István, Erdős Géza, Fertetics János, Friedrich Gyula, Fuchs Lajos, Füredi Jenő, Grünwald József, Gyalokai Sándor, Halbritter Károly, Hegedüs József, Heksch László, Kleininger Gyula, Kovács Ferenc, Kovács Kálmán, Lakatos Gyula, Masesz Arnold, Mauthner Géza, Meindl Ferenc, Pelczer Sándor, Pethő István, Reichenfeld Pál, Rosenfeld Dezső, Rosenfeld Lajos, Rózsa Pál, Salczer László, Skriba Lajos, Szőlősi Antal, Tibold Ferenc, Ungár Benő, Weisz Arnold, Weltner Lajos.

Magánvizsgálati engedélyt nyertek: I. évf.: Bálint Gyula, Blázsovits Ferenc, Gyalokay István, Hartl János, Marosi Béla, Puchinger Ferenc, Schwarcz Lajos, Steiner László, Szapora Gyula, Varga József, Wueszt Imre.

II. évf.: Bán Elemér, Helbig Viktor, Szabó Mihály.

III. évf.: Horváth András, Szilágyi István.

IV. évf.: Kiss Mihály, Komlós Károly, Mayer Márton, Mecs-Balogh Lajos, Mersich Zoltán, Steiner Albert, Szombathelyi Árpád, Tálos Imre.

A tanulókra vonatkozó legfontosabb statisztikai adatok:

Létszám: 199. Évközben kimaradt: 8 (4⁰/₀), az év végén maradt: 191. Ezek közül vallás szerint volt: r. k.: 113 (59⁰/₀), ref.: 14 (7⁰/₀), ág. h. ev.: 6 (3⁰/₀), izraelita: 57 (30⁰/₀), gör. kel.: 1 (0.5⁰/₀). Születési hely szerint: Győrvárosi: 68 (35⁰/₀), Győrmegyei: 26 (14⁰/₀), egyéb helyről való: 97 (51⁰/₀). Anyanyelv szerint: magyar: 186 (97⁰/₀), német: 5 (3⁰/₀). Csak magyarul tudott: 160 (84⁰/₀), magyarul és németül: 24 (13⁰/₀), egyéb nyelven is beszélt: 7 (4⁰/₀). A szülők foglalkozása szerint: értelmiségi: 43 (23⁰/₀), termelő: 18 (9⁰/₀), iparos: 45 (24⁰/₀), kereskedő: 36 (18⁰/₀), alkalmazott: 28 (14⁰/₀), magánzó: 12 (6⁰/₀), egyéb: 9 (5⁰/₀).

Tudnivalók az 1922—23. iskolai évre.

A tanulók előjegyzése június hó 29. és 30., a felvétel és beírás pedig aug. hó 30. és 31. napján d. e. 8—12-ig történik meg.

Az 1922/23. iskolai évet szept. 1-én nyitjuk meg és a reá következő napon megkezdjük a rendes tanítást.

A felvételi vizsgálat aug. hó 28-án, a javító vizsgálat pedig 29-én d. e. 8 órakor kezdődik.

Tandijmentességért szept. 10-ig kell folyamodni; azontúl beérkező folyamodások nem vehetők figyelembe. A legújabb iskolai és szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeket a felső keresk. iskolai Gondnoksághoz kell címezni és az osztályfőnököknek kell átadni.

Aki évközben megbukik, vagy magaviseletből kev. szabályszerű érdemjegyet kap, a tandijmentességet elveszti.

A szegény tanulókat, amennyire a meglévő készlet engedi, Segítőegylet ellátja iskolai könyvekkel.

A vidéki szülőket figyelmezteti az igazgatóság, hogy fiaiknak csak akkor fogadjanak szállást, ha a kiszemelt szállásadó személyéről az igazgatóval értekeztek és neki erre vonatkozóan nincs kifogása.

Az intézet tanulóit pedig figyelmezteti az igazgatóság, hogy a fegyelmi szabályokat a szünidő alatt is tartsák meg, mert különben nem vétetnek fel, vagy a megtörtént felvétel érvényességét elveszti.